

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Sulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 480 Lel.

Fél évre 240 Lel.

Negyed évre 120 Lel.

Havonta 40 Lel.

Hirdetések díjazás szerint

Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 2 Lel, vasárnap

3 Lel. Buorestitben 80 banival

több.

Felséges Ur!

Amikor Arad városába lép Felséged, maga előtt lát egy ünnepi díszbe öltözött várost. A főutvonalakon egymásba fonódó zöld gírlendők, a házakról trikolórokat fujdogál a novemberi szél, diadalkapuk várják az alatta átvonulókat, a komor nagy paloták is mintha megfiatalodtak volna és az őst városon izgatott remegés fut át. Ma király érkezik Aradra: I. Ferdinánd, Románia királya.

Felségedet ma itt ebben a városban két Arad fogadja. Az egyik a hivatalos Arad, amely sóval és kenyérrrel kínálja urát és amely magasrangú állami funkcionáriusokból, érdemrendes katonákból, komoly arcú frakkos urakból, egysületekből, intézményekből, városból és megyéből áll. Ez az Arad szépen hangzó színes beszédekkel köszönti királyát, díszfelvonulásokat rendez, hogy Felséged szeme gyönyörködjék a fiatal katonafiúk ritmikus lépésén. Lesz zene, himnusz, hálaadó istentisztelet, fényes ebéd és kivilágítás. De van egy másik Arad is. Ez

régi patricius polgárokból, kereskedőkből, iparosokból, intellektuellekből és munkásokból áll. Ezeknek az üdvözlése egyszerűbb, de azért ép olyan bensőségesebb és igaz.

Tisztelettel kérjük Felségedet, méltóztassék kiszállani egy kevéscse időre udvari autójából és nézne talán körüli ebben a városban: méltóztatna belenézni ennek a városnak az igazi arcába. Ha csak pillanatokra is, de fedje a hivatalos fogadtatást, pompát, fényt, illuminációt, diadalkapukat, zászlódiszt és fenyőgalyak tompa zöldjét. És egyszeribe elibe fog tárulni az igazi Arad, a marosparti ősi metropolis, a történelmi átviharzások tüzeiben tiszta kristályá jegecesedett város. Nagynevű elődei, a historia glóriás alakjai, egykoron sokat időztenek cifra főurak helyett kevésbé cifra egyszerűen-szürke emberek között. Nép baját orvosolni akaró, a nép lelkét megismerni óhajtó fejedelmek, királyok és császárok sokszor szálltak le a magasból a mélybe. Ha talán ezt méltóztatnék tenni Aradon és belenézne a város

arcába, egyszeriben megismerné az őslakosság zömét: a magyarságot. Bizony kemény, gerinces, de egyenes lelkű és hőcsületes fajta az. Néma megadással fogadta Trianont és Gyulafehérvárt, pedig mi türes-tagadás benne, nem könnyű dolog az máról-holnapra beleilleszkedni egy új jelenbe. Felséged bölcsessége minden bizonnyal meg tudja érteni, hogy vérző nagy sebek behegedéséhez idő kell és lágyan simogató kezek becsületesen áldásos munkája tudja csak siettetni a gyógyulást.

Ez a nép már ezer esztendeje él itt ezen a jó öreg fekete földön. Ezer esztendő bizony nagy idő és ez alatt az idő alatt művelte kultúráját, élt szokásainak, hagyományainak és örizte szerelmes féltékenységgel drága kincsét: a nyelvet. Szorgalmas kezek fehérfa iskolaépületeket emeltek, magastornyú patinás templomok hirdették, hogy a magyar mindenkori tisztelte Istenét. Karja erős, munkabíró, agya józan és lázasan kutató, minden szépet, újat felszívó agy. Hogy teremteni tud, annak bizonyossága ez a drága város és

hogy szíve álmokmentes, igaz szív, arra meg bizonyosság a történelem. A világhistoria fordulata olyan népet adott a magyarságban Felségednek, amely megbecsülhetetlen kincsét ér. Lehet-e zokon venni ettől a néptől, hogy görcsösen ragaszkodik fajságához, nyelvéhez, ősi kultúrájához, magyarságához. Felséged bölcs atyai szíve erre csak a biblia szavaival válaszolhat: A vér sohasem válik vízzé.

A magyar minden időközön keresztül loyális, dinasztiahű nép volt. Módját tudta ejteni, hogy világforgató káros ideálokat távol tartson magától. Kegyeskedjék csak végiglapozni az elmúlt ezer esztendő történetét, de sok példát fog találni arra, hogy a magyar vért optotta uráért és királyáért. És lássa, Felséged, ezt a várost egészen az utolsó időkig ez a nép emelte olyan nagyra, hogy Felséged méltán illesztheti koronája legszebb gyémántjai közé. Ezt a népet melegséggel, megbecsüléssel és igaz szóval lehet csak igazán meghódítani. De aki meghódította, az aztán igazán magáénak is

Románia királya.

Irta: Costa János.

I. Ferdinánd király úgy áll a román nép előtt, mint évszázados álmok megvalósítója, mint a régi dicsőségek megtestesítője. Nem is gondolta valaha, hogy király legyen, még kevésbé azt, hogy Románia királya legyen. És ime az, aki valaha a sokféle német princ között cseperedett fel, ma diadalmasan hordozza egy sokféle megpróbáltatáson átesett nép koronáját, kit népei őszinte szeretete vesz körül. Mint tudjuk, nem az ország autohton elemeiből emelkedett a trónra, s mégis mintha mindenkori ez ország fia lett volna, ma mint a leghivebb fia e földnek eszménykép gyanánt él ő minden románai polgár szívében. Mikor Románia sok bölcs és nagy uralkodóinak egyik leghölcsőbbike, Károly fejedelem és király, hazájának jólétét, tekintélyt és függetlenséget szerzett, nem jutott neki osztályrésztül az a vigasztaló tudat, hogy trónját gyermekére hagyassa. Bölcs előrelátással, hogy országát a trón körüli villongásoktól megvédie, tanácskozásokat kezdett az

ország nagyjaival a trón öröklése ügyében. S miután királyá koronáztatásakor a mit sem sejtő uraknak bemutatta a szintén mit sem gyanító délceg ifjut, pár évre reá törvényt hozatott, melyben a törvényhozás Károly király unokaöccsét Ferdinánd herceget az ország trónörökösének ismeri el. Ettől fogva az ifju herceg Károly király udvarába kerül s ezentul már mint román királyi herceg szerepel a gothai almanachban. Károly király bölcs vezetése mellett a trón új várományosa nem csak megszokta, hanem meg is szerette új hazáját. Amennyire az uralkodóházi etikette megengedte, a fiatal trónörökös a legintimebb viszonyban élt az ország főuri sarjaival, nem tévesztve el azonban soha, hogy ő reá a trón vár. Károly király óriási tekintélye, mély séges tiszteletet parancsoló egyénisége mellett néhezen lehetett fel tünnie az állami élet terén is, bármekkori is volt népszerűsége és bármennyien is voltak hívei, az udvarnál, az államban a szó kizárólag Károly királyé volt.

Midőn a múlt század kilencevenes éveit lelegején megnősült és

teljesen különálló udvartartást vezetett, továbbra is kerülte a felünnést s mintegy háládatos tanítvány állt felséges nagybátyja mellett, kinek útmutatásait rendületlenül követte. Kizárólag leendő uralkodói feladatára készült, családjának élt s a magas katonai körökben szerzett kitünő tapasztalatokat. Felséges nagybátyja oldalán eljárta a parlamenti megnyitókra, akadémiai ülésekre. A parlamentet, midőn trónörökösnek kiáltották ki, meglepte már is széles államférfiúi látókörrel tanuskodó beszédével, az akadémián, mikor első felolvasását tartotta, a tudósokat ejtette ámulatba a tudományokban való jártasságával.

Mikor 1912-ben a balkáni háboruban Románia is résztvett, egy hadtest parancsnokságával bizta meg nagybátyja. Feladatát igazi trónörököshöz méltóan oldotta meg. Katonáinak gondos atyja, tisztikarának szigorúan szerető vezetője volt. Ekkor elemontáris erővel tört ki az iránta megnyilvánult szeretetet, de a vezér leintett mindenkit s a bálványozott, fenség továbbra is a háttérben húzódott meg, nehogy valamiképp hiu-

nak lássék a nagy feladatokra hivatott jövődöbéli uralkodó. Diplomáciai megbízásokat is kapott nagybátyjától s azt mondják, hogy e megbízatásait is — Pétervár, Berlin, London — derekasan oldotta meg. Így élt közel harminc esztendőt felséges nagybátyja mellett a nagyokat jellemző szerénységben. Midőn a világháború első évében Károly király elhunyt s ő került a trónra, nem koronázta meg magát mindjárt, tudjuk, hogy csak tavaly októberben tette fejére a koronát. Várta az események végét, a dicsőség eljövételét. Megjött és ma háromszor akkora országnak rajongásig szeretett királya. Osztolni tudott népe szenvedéseiben s örülni, segíteni fog tudni népei közös boldogulásának. Akiknek módjukban volt, hogy trónja elé járjanak, elragadtatással beszélnek róla. Cluj (Kolozsvár), Oradea-Mare (Nagyvárad), a székelység népe feledhetetlen emlékeket őrzött meg szívében ottani kirándulásai idejéből.

Bizalommal várjuk körünkben mi is és testben lélekben ünneplő köntöst öltve mondjuk:

Aye Caesar!

válthatja. Alattvalói tisztelettel bátorságot veszünk, hogy a közénk első ízben érkező királynak megmondjuk: egy jogait megszorítás nélkül gyakorló, ősi kultúrájának élhető és nyelvét szabadon használható magyarság a dinasztának szilárd támaszává válhatik.

Ha azután Felsőged megismerte az itteni magyarságot, s bele is nézett állama eme szép városának igazi arcába, terjessze ki atyai jóindulatát új területeinek új népeire is. Szeresse őket magyar műveltségben továbbra is, mert aki a magyar hűségre és nyíltságra épített, az még sohase csalatkozott. Most azután szálljon fel ismét udvari autójára, mert várja már a hivatalos Arad, a fény, a pompa, az ünneplés, óváció és nemes pohárköszöntő.

Felsőged Ur! A királytváro Arad fényes ünnepségéből a város magyarsága is kiveszi a maga részét. Idézve az irás szavait: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré...” Isten hozta Felsőgedet!

Az új Nemzeti Színház építése Budapesten.

(Közadakozásból gyűjtik az építkezési költségeket.)

(Budapestről jelentik.) A kultuszminisztériumban megkezdődtek az új Nemzeti Színház felépítésének előmunkálatai. Egy kisebb bizottság alakult a minisztérium főtisztviselőiből, Kertész K. Róbert helyettes államtitkár, a művészeti osztály főnöke vezetésével. Ez a bizottság számtalan tervet dolgozott ki, puhatolódzott a társminisztériumoknál és sok egyéb testületnél. Ennek a kisebb bizottságnak előkészítő munkája nemsokára befejeződik és ebből az alkalmából Kertész államtitkár a következő nagyértékű felvilágosítást adta:

— Amint a Bazilikát, a kassai, löcsei, bárthai dómot föl lehetett építeni, illetően restaurálni, közadakozásból, több millió forint költséggel, épp úgy föl lehet és föl kell építeni az új Nemzeti Színházat. Legfontosabb eredmény, amelyet idáig elértünk, az, hogy december folyamán megalakíthatjuk a felépítést végrehajtó Országos Bizottságot, melyet valóban nagy-szabású társadalmi szervnek tervezünk. Ebben a bizottságban minden számottevő személy és testület benne lesz. Ennek a nagy bizottságnak adjuk aztán át, kivétel végett, terveinket.

— Elsősorban az amerikai magyarság támogatására gondolunk. Külön szervezetet létesítünk majd Amerikában, amely hathatós propagandát fog indítani pénzadományokért. A másik főtervünk: sorsjáték rendezése. A nyeremények képző- és iparművészeti tárgyak

iesznek. Százezer koronás sorsjeggyel például egy *Mednyánszky képet* lehet nyerni.

— Az állami színházaknál már keresztülvittük, hogy bevételük egy százalékát az új Nemzeti Színháznak adják. Hasonló kérelemmel fordultunk a magán-színházakhoz, valamint a Zeneakadémia és a Vigadó vezetőségéhez. Nagyon sok függ magának az államnak hozzájárulásától.

— Az új Nemzeti Színházat *nem a régi pályatervek szerint építjük fel.* A gyökeresen megvál-

A Ballagi-botrány Habsburg-ellenes előadásai miatt nyugdíjazzák Ballagit.

Budapestről jelentik: Ballagi Aladár egyetemi tanár kényszer nyugdíjazásának ügye nagy port vert fel az egyetemen kívül is, mert — mint kiderült — az újkori történelem ismert és népszerű tanárát politikai okokból akarják eltávolítani helyéről. Ballagi Aladár most töltötte be hetvenedik életévét és anélkül, hogy erre a törvény kötelezte volna, bejelentette az egyetemi tanárok aktív működésére megszabott korhatárt a karnak. Ilyen esetekben, ha az illető tanár szellemi képességének és egészségének birtokában van, bevett szokás szerint, a kar marasztalni szokta. Így történt ez egyhánu állásfoglalással legutóbb Carada Jánossal is, akit bár beteges volt, mégis marasztaltak. Ballagit, aki teljesen egészséges

Irodalom, művészet

Othello.

(Klasszikus est a temesvári színházban.)

Shakespeare kezd Temesvárott divatba jönni. Legutóbb a Velencei Kalmárt, tegnap pedig Othellót nézte végig pötszékes, zsufolt ház. Érdekes azonban, hogy a színházban ez este más arcokat láttunk, mint operetteknel. Ott volt a magyar intellektüellek nagy része, a lateiner és tisztviselő osztály, amelynek nem igen futja színházra. Flanelbluzos leányok és asszonyok, lelkesedni tudó tanárok, beamerék és deákok ünnepi áhítattal hallgatták a britt óriás gyönyörű munkájának várakozáson felüli interpretálását.

Fekete társulata kitétt magáért. Vidéki viszonylatban pompás, klasszikus előadást kaptunk, amelynek középpontjában Fekete Irón művészi tökéletességgel megjátszott Desdemónája állott. Fekete Mihály Othelloja nagystíli alakítás. Néhány helyen azonban túl gyorsan beszél, egyes nian-szok pedig szinte groteszkek. Jágó szerepében Sipos produkált elsőrangú, ámbar tulkiélezte az intrikust. Luciferi színekkel festette alá Jágóját, ami ront az alakításon, ámbar a nagy tömegnek így tetszik jobban, mert hatásosabb. Cassio szerepét, amelyet alaposan még kellett huzni, nem szabad kóristára bízni. Horváth László Bodor, Harmath, Rózsa, Deésy, Tl-

tozott gazdasági viszonyok miatt is, de nagyrészt azért, mert föl akarjuk használni az utolsó tiztizenkét év tapasztalatait. Ezek arra tanítottak meg, hogy nem a szövevényes, tulbonyolult gépezeti színpad a fontos. A színpadnak egy lényeges kelléke legyen, nagynak kell lennie, minél nagyobbobnak. A nézőtér képe is más lesz, megfelelően új beosztású.

— Ugy gondolom, hogy két év alatt együtt lesz a szükséges pénzösszeg. Másik két év alatt pedig fölépíthet az új Nemzeti Színház.

és aki egyébként nem is pótolható — mert az egyetem másik nagyne-vű történelem tanára, Marczali Henrik, mert zsidó, már kilenc fél év óta nem tanít — az egyetemi tanács marasztalta, noha bölesé szeti fakultáson Ballagi Aladár előadásainak van a legnagyobb számu hallgatósága.

Az egyetemi tanács eljárásának két oka van. Egyik, hogy Ballagi, mint rektor, szembehelyezkedett a tanári kar kurzista részével a másik pedig — és ezt vették kü-lönösen rossznéven tőle — hogy erősen Habsburg ellenes szellemben tanította az újabb kor történetét.

Ballagi nyugdíjaztatásának ügye egyébként a közoktatásügyi minisztertől függ, aki a legköze-lőbb dönt arról, hogy nyugdíjazzák e a volt rektort.

hanyi és Zilahy egészítették ki az együtttest, amely gördülőkeny, zöldkénés nélküli előadást produkált. (—él.)

* **Temesvári színházi műsor.** Szombaton délután és este, vasárnap délután és este: Totó. Hétfőn: Marinka, a táncosnő. Kedden: Gazdag leány. Szerdán: Marinka, a táncosnő. Csütörtökön: Othello. Pénteken: Olivia hercegnő. (Bemutató.) Szombaton délután és este, vasárnap délután 3 órakor és este 6 órakor: Olivia hercegnő, vasárnap este 9 órakor: Trónörökös. (Bemutató.)

* **Az aradi színház műsora.** Szombaton: Asszonyok bolondja, operette. C. bérlet. Vasárnap: Asszonyok bolondja, operette. (Bérletszűnet.)

* **Temesvári színházi hírek.** A fővárosi színpadoknak nagysikerű operettjét, a Totót mutatta be tegnap este a magyar színtársulat. Ennél a darabnál vigabbar, kedvesebbet, ötletesebbet nem produkált az operettirodalom eddig. A Totó címszerepét Sárvay Rózsi, a többi főszerepeket Vénusz, Deésy Jenő, Somogyi Rózsi, Kassay játszik. A második felvonásban beállított Bar-kabaréban F. Sugár Teri is fellép. A Totó szombaton délután és este, vasárnap délután és este, mindannyiszor zenekar kísérettel. A délutáni előadásokon is Wiesmüller karnagy vezeti a zenekart. A jövő hét hétfőjén Marinka, a táncosnő, a nagysikerű operett kerül színre Sárvay Rózsi, Lengyel Irénnel, Vénusz Árpáddal a főszerepekben. — F. Sugár Terivel a címszerepben kedden este felelevenítik Szenes Béla mulattató vigjátékát, a Gazdag leányt. Szerdán a Marinka a táncosnő, csütörtökön Othello, pénteken új operett-bemutató, az Olivia hercegnő, szombaton délután és este Oli-

via hercegnő kerülnek színre. A jövő hét vasárnapján délután 3 órakor az Olivia hercegnő, este 6 órakor a Marinka, a táncosnő, 9 órakor este Vajda Ernő óriási szenzációt keltő darabjának, a Trónörökösnek lesz a bemutatója. A Trónörökös a mayerlingi tragédiát tárgyalja. A fő női szerepet, a Vecsera Máriát személyesítő alakot a darabban F. Sugár Teri játsza. A herceget (Rudolf trónörökös) Horváth László, a császárt (I. Ferenc Józsefet) Sipos Zsigmond játsza.

* **Aradi színházi hírek.** Asszonyok bolondja. Szombaton mutatja be az aradi színház énekes személyzete Bródy-Lajtay hangulatos operettjét, az Asszonyok bolondját. A kitűnő operett a budai színpadon volt sláger-darabja, ahol hosszú időn át telt ház gyönyörködött az ötletes szöve-gű darabban és annak zenéjében. Az aradi társulat hetek óta készül az Asszonyok bolondjának előadására és Tompa Béla rendezői tudásának javát viszi a darab sikere érdekében. A sikerért egyébként az énekes személyzet legjobbjai szállnak sikra. Kiváló szerepek vannak az Asszonyok bolondjában Szegő Lilinek és Balogh Bóskének, a férfiak közül pedig Tompa Béla, Ekecs és Selmecezynek. A trónörökös. A jövő hét szenzációs ujdonsága Vajda Ernőnek, a mayerlingi tragédiát színpadra vivő darabja. A Trónörökös a budapesti Renaissance színházban ment rendkívül nagy színpadi siker mellett. A darab fő női szerepe Vecsera Mária, színpadi néven Kranovszka Anna grófnő. Ezt a nagyszerű szerepet Gergely Gizi játsza. A trónörökös kiváló színészi tudást kívánó szerepe Sereghy Andor kezében van. A császárt Jávor játsza. A trónörökös feleségét Mészáros Margit és a darab egyik legjelentékenyebb szerepét, Schmitt urat Darvas Ernő, aki egyben rendező is a Trónörökösöt.

* **Zina Luca kurzusait** f. hó 12-től a „Pannonia” nagy éteremben tartja zenekísérettel. Ugyanott új jelentkezőket is elfogad, minden héten: hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 3-8-ig.

Az ottlakai csempészes.

(Elkészült a vádirat.)

Az ottlakai csempészes ügyében már elkészült a vádirat, amely részletesen ismerteti, hogy a csempészesekkel gyanúsítottak milyen vétségeket követtek el. A csempészesi ügy szereplői közül ma már csak Faragó Gyula földbirtokos ül az aradi ügyészség fogházában. A vádirat öt terheli a legsúlyosabb mértékben és azért az ügyészség továbbra is fogva kívánja tartani. Faragó egyébként ügyvédje útján szabadlábra helyezés iránti kérelmet nyújtott be az aradi vizsgáló bírósághoz, amely azt véleményezés végett az ügyészséghez terjesztette át. Az ügyészségtől vizsgáló bírósághoz és az ügyészség nem járul hozzá a szabadlábra helyezéshez. Ezek szerint Faragó Gyula továbbra is fogva marad.

Sport.

— **VSC.—AMTE.** bajnoki mérkőzés f. hó 11-én, vasárnap d. u. fél 4 órakor a Gloria-CFR. pályán. Előzőleg 3 órakor Meteor kerékpárosok —AMTE. kerékpárosok football-mérkőzése. Délelőtt 8 órai kezdettel az ifjúsági és a II. csapat játszik a Lippai MTE. most alakult csapatával.

A király fogadtatása Aradon.

(A szombati királylátogatás részletes programja.)

(Saját tudósítónktól.) A szombati aradi királylátogatás napjának programját ma már teljes részletességgel, percről-percre való időbeosztással megállapították. Megérkeztek Aradra az udvari előreküldött tisztviselői is, akik a fogadtatás előkészítésében vettek tevékeny részt. Ugyancsak Aradon vannak már a bucarestii *Capsa* cég megbízottjai, akik a királyi ebédet és az öt órai teát rendezik. A rendezés munkásságán kívül nagymennyiségű anyagot hoztak magukkal a fővárosból, hogy a királyi lakomák fényét emeljék. Mint már jelentettük, az udvari vonat pontosan reggel 9 órakor érkezik meg az aradi pályaudvarra, de a király fogadására az állomáson megjelenők már reggel 8 órakor gyülekeznek a várótermekben, ahol erre kijelölt urak fogadják a megjelentek helyeit megállapítani.

A pályaudvar épülete is díszes külsőségekben gazdag és az első osztályú várótermet udvari váróteremmé alakították át szebbnél-szebb berendezési tárgyakkal. Az épület kívül és belül örökzöld fenyőgalyakkal ékes. *Georgescu* János prefektus, belügyi vezérfelügyelő és *Bejan* Romul prefektusi titkár már a kora hajnali órákban automobilon Soborsinba mennek, ahol bevárják az udvari vonat odaérkezését. Az udvari vonat Soborsinban megáll és felszállanak rá a prefektus és titkára, akik így a megye határáról kísérik *Öfelségét* a megye székhelyére: Aradra. Dél előtt kilenc órára, amikor az udvari vonat berobog az aradi állomásra már mindenki elfoglalja kijelölt helyét. A Perronon a főbb méltóságok és egy rosiori (lovas) diszszázad gyalogosan katonazenekarral és az ezred zászlájával fogadják az udvari vonatot.

Amikor *Öfelsége* a kocsiból leszáll *dr. Robu* János főpolgármester lép eléje és ősi román szokás szerint egy ezüst tálcán sóval és kenyérrrel kínálja meg a királyt. Ezután az aradi csapatok főparancsnoka tesz jelentést az uralkodónak, aki ezután ellép a diszszázad előtt. A főpolgármester mutatja be ezután a Perronon jelenlévő vezető urakat, majd a váróterembe megy a király, ahol a hölgyeket mutatják be neki. A királyi menet pontosan 9 óra 30 perckor indul el az állomási épület elől több mint negyven automobilon. Az első autón *Gritta* Ovidiu rendőrprefektus fog ülni, amely után egy lovasszakasz következik. A szakasz mögött a főudvarmester autója jön és ezután halad *Öfelsége* gépkocsija, amely mellett jobbról és balról főtisztek lovagolnak. Azután ismét egy szakasz lovas-

ság és a király kíséretéhez tartozók autói következnek.

Azok, akik nem tartoznak a kísérethez, ellenben hivatalosak a görög keleti román székesegyházban tartandó ünnepélyes istentiszteletre a részükre kijelölt mellékuccakon mennek a templomhoz. A város bejáratától végig annak az útvonalnak mindkét oldalán, amelyen a királyi menet elhalad iskolás gyermekek és a megyebeli lakosság delegációi állanak sorfalat.

A katedrálisban.

A királyi menet a főúton halad végig a katedrálishoz, ahol pontosan 9 óra 45 perckor Te Deum lesz, amelyet minden valószínűség szerint a beteg *Pap* I. János püspök helyett *dr. Balanu* szebeni metropolita fog mondani fényes papi segédlettel. A székesegyház előtti téren *Bratianu* Ionel miniszterelnök és a királyi kíséret, a székesegyház főbejáratánál pedig a főpásztor kezeiben a keresztrel és az evangéliummal fogadja a királyt. A király megcsókolja a keresztet és az evangéliumot és ezután belép a templomba, amelyben megkezdődik a szertartás és ettől a pillanattól fogva több senki sem léphet be. A templomba való bevonulás sorrendje szerint elől haladnak a papok, utánuk jön a király balján az egyház főpástorával. A székesegyházból 10 óra 45 perckor az *Astra* automobillal és vaggongyár megtekintésére indul *Öfelsége*. A diszkíséretet ekkor már nem lovaskatonaság, hanem egy 200 főből álló lovasbandérium fogja képezni. Az *Astra* gyárak megtekintése után 11 óra 30 perckor a textilgyárba megy a király.

Délután 1 órakor gyülekeznek a Kulturpalota nagytermében a királyi ebédhez a meghívott társaság. A diszsebédet 1 óra 30 perckor kezdi meg. Ehhez száznegyvenen hivatalosak. A diszsebéd valószínűleg a délutáni órákba fog elhúzódni, amely után a király visszavonul lakosztályába és elután 4 órakor a vár megtekintésére indul, utána pedig a *Moise Nicoara* licéumot, a román főgimnáziumot és a reáliskolát látogatja meg. 5 órakor délután ugyancsak a Kulturpalota nagytermében tea lesz a király és négyszáz meghívott vendég részvételével, amelyen részt vesznek *Meunier* francia tábornok vezetésével az Aradon tartózkodó román-magyar határmegállapító bizottság tagjai is. A királyi vonat pontosan este 7 órakor indul el Arad állomásáról Temesvár felé, de már 6 óra 30 perckor gyülekeznek ismét azok az állomáson a bucsuztatáshoz, akik a reggeli fogadtatáson résztvettek. Az esti menet a megyeházától ugyanolyan sorrendben indul, mint amily-

lyen sorrendben a bevonulás történt.

A királynapon a közzétett hirdetések szerint egész napon át szünetelnek a hivatalok, a gyárakban és az ipari műhelyekben dolgoznak, ellenben az üzletekben szünetel az árusítás, de a redőnyöket nem szabad lehuzni és a kirakatokat ki kell díszíteni.

Hirdetmény.

Angel István dr. polgármester *Öfelsége* a király aradi látogatása alkalmával a következőket rendeli el:

November 10-én szombaton a hivatalok, üzletek és áruveszemények egész napon át zárva tartandók. Az üzletek redőnyelt, azonban nem szabad lehuzni, a kirakatokat pedig virágokkal és nemzetiszínű szallagokkal kell feldíszíteni. A kirakatokat este hat órától kilenc óráig ki kell világítani. Az élelmiszerüzletek és a borbélyok szombaton délelőtt kilenc óráig nyitva tarthatók. Az összes ipari műhelyek és gyárak egész napon keresztül dolgozhatnak.

A hirdetmény figyelmezteti a mészárosokat, hogy a főútvonalak egész napon keresztül lesznek zárva, ezért a külső utcákon keresztül kell a vágóhidról a levágot állatokat beszállítani. Az étter-

A temesvári tüneményes néprajzi csoport.

A király temesvári fogadtatásának előkészületei nagyban folynak. Már elkészült a nagy néprajzi felvonulás végleges beosztása, ami valóban imponáns látvány lesz. A hatalmas felvonulást az iskolai ifjuság hosszú sora nyitja meg, amit nyolcvan tagú lovasbandérium követ különböző községek nemzeti viseletű lakóiból. Ezután Temes- és Torontálvármegyék 11 járásának 10-10 delegáltjának elvonulása következik, száztíz nemzeti viseletű polgár. Majd a különböző egyesületek és testületek következnek és a dalárdák zászlókkal, ami után 250 tagú lovasbandérium kezdi meg az etnográfiai csoportot. A néprajzi csoport nemcsak egyszerű nemzeti viseletű bányászok elvonulása lesz, hanem a menetet mindvégig különféle népszokások és falusi jelenetek tarkítják. Sorban vonulnak el különböző falvakból az esküvői csoportok, amelyek közül az egyik valódi lesz, egy románszentmihályi román jegypár tartja esküvői felvonulását a király előtt. Gebelyből román, Kisbecskerekéről szerb Lieblingből sváb és Vingáról bolgár esküvői csoport vonul el egymás után. Egy bogárosi csoport a „királyt” a bucsút jeleníti meg. Gád községből halászatot mutatnak be, Togyer község fonóval jön, rokkát, orsót pergeitő leányokkal, asszonyokkal. A tarka, eleven néprajzi csoportot a déltai járás 250 tagú lovasosztaga zárja le. Ezután jönnek a cserkészek, akik után a katonaság felvonulása következik, amellyel a felvonulások sora lezáródik.

Vasárnapra harmincezer embert várnak Temesvárra a környékről, akik kocsin és különvonatokon jönnek az ünnepségekre. A megyei prefekturán már összeállították azoknak a városi és megyei előkelőségeknek névsorát, akiket a templomba és a bankettek-

mek és kávéházak egész napon keresztül nyitva tarthatók.

Hivatalos értesítés.

Szombaton, november hó 10-én az összes hivatalokban szünet van. Ezen a napon a napilapokat előállító nyomdák kivételével a nyomdák sem dolgozhatnak. Az üzletek oly módon tartandók egész napon át zárva, hogy a redőnyöket fel kell huzni és csak az üzletek ügyajtói zárandók be. Az árusítás egész napon át szünetel. A gyárakban és ipari üzemekben tekintettel *Öfelsége* látogatására a munka rendesen folyik. Prefect judetului, inspector general administrativ: I. Georgescu.

Az aradi rendőrprefektúra

ezúton értesíti a közönséget, hogy kocsik, lovak, autók és mindennemű járművek részére tegnap délután 1 órától kezdve, holnap, szombaton este 7 óráig az alant jelzett utvonalakon szigorúan tilos a közlekedés: A motorállomástól végig a Bul. Regele Ferdinand, Bul. Regina Maria, Str. Eminescu a Földes gyógyszerlárig, a Str. Branco vicu a gör. keleti székesegyházig, Str. Marasesti, Bul. General Dragalina, Str. Horia egészen a Str. Consistoruluiig. A gyalogjárók részére szabad a közlekedés.

meghivnak. A meghívók már el is készültek és holnap kézbesítik ki. A rendőrprefektúra felkéri mindazokat, akik autójukat felajánlották, vasárnap reggel fél 7 órakor állítsák ki a Dóm-térre és minden automobilt szőnyegekkel és virágokkal díszítsenek fel.

Aviz.

Pefectura Politiei Timisoara dispune urmatoarele:

Cu Ocazia vizitei M. S. Regelui este strict interzis a arunca din fereastra de pe trottoar si in general de oriunde cu flori, in schimb se permite publicului a saluta pe M. S. Regele cu aclamatiuni de omagiu. Pe aceasta cale precum si prin decerarea caselor va putea publicul sasi dea expresiunea omagiuului ca in modul cel mai potrivit. Tot asemenea este strict interzis a se dea pe acoperisului caselor. La Gara, in biserica si la semlmitatile dela Teatru si Politehnica numai aceia au intrate care posedconcesiunea prescisa eliberata de Primarie.

Publicul este invitat a urma intocmai instructiunilor organelor politiemesti.

Proprietarii acolor locuinte, cari posed locuinta in directia par cursului cortegiului Regelui, pot primi la ferestrele lor oaspeti si a permite acestora a se dea la fereastra dar ficcare proprietar de locuinta este rasponzabil, pentru respectarea intocmai a celor prescise in prezenta publicatie, Prefectul Politiei ss Dr. V. Ubu.

Hirdetmény.

A temesvári rendőrprefektúra a következőket rendeli el:

Öfelsége a király látogatása alkalmával megtiltatik, hogy bárki ablakokból, járdáról, vagy általában virágokat dobjon. Ezzel szemben természetesen megengedtetik a lakosságnak, hogy Öfelségét a szokásos módon esetleg felkiáltással üdvözölje. Ezáltal, valamint a házak kellő feldiszipítése által a közönségnek kellő alkalma lesz hódolatának kifejezését adni. Tiltva van házak tetején tartózkodni. A pályaudvarra, templomba, valamint a megyetem és színházban tartandó ünnepélyre csak azok mehetnek el, akiknek erre vonatkozólag a polgármesteri hivatal által kibocsátott külön meghívójuk van.

A közönség felkérte, hogy ezen alkalommal a rendközegek utasításait feltétlenül tartsa be.

Azon lakások tulajdonosai akik a királyi menet elvonulásának irányán birnak lakásaik lakásaik ablakához vendégeket bocsáthatnak és ezen vendégek a menet elvonulása alkalmával ott tartózkodhatnak de minden lakástulajdonos személyesen felelős az ezen felhívásban körülírtak betartásáért. Dr. L. Valér rendőrprefektus.

A „félszlovák” Jászi.

(Jászi Oszkár visszaért Masaryk ajánlólevelével.)

Budapestről jelentik: A Pester Lloyd egy a lap szerkesztőségéhez érkezett igen érdekes newyorki levél alapján megírja, hogy Jászi Oszkárnak sikerült egy tekintélyes amerikai lapban méregtől tájékos s első pillantásra tendenciózus vallomásokat látszó támadásokat elhelyezni. Ez kezdetben gondolkodóba ejtette az embereket. Csakhamar azonban kitudódott, hogy Jászi a cseh-szlovák köztársaság elnökének, Masaryknak nyílt ajánlólevelét hozta magával Amerikába és erre az ajánlásra érthető módon számos ajtó nyílt meg Jászi előtt. Mint-hogy Jászi ezt az ajánlólevelet túntetően mutogatta, kutatni kezdtek, hogy milyen viszonyban van Masaryk Jászival és egy Amerikában tartózkodó befolyásos személyiségtől a következőket tudták meg:

— Jászi félszlováknak adta ki magát — állítása szerint Szlovéniában született, — földicsérte Masaryk tudományos kutatásait és lelkes követőjének vallotta magát. Nyilván tudományos tanulmányutnak tüntette fel Masaryk előtt mostani amerikai utját, amelynek állítólag az a célja, hogy az amerikai szlovénkök életét megismerje és ismertesse. Természetesen minden gondolkodó ember csak úgy foghatja fel a dolgot, hogy a cseh-szlovák köztársaság elnökének seifelme sem

lehetett róla, hogy ajánlólevelét, a mellyel etnográfiai munkálatokat és tudományos kutatásokat akart támogatni, politikai célokra használhatják föl.

A levél egyébként ezekkel a szavakkal végződik: Mindenütt a világon ismerik Masaryk elnök neves tulajdonságait és tudják, hogy semmi sincs távolabb tőle, mint hogy oly akciót támogasson, melynek az a célja, hogy rosszakaratai gyanúsításokat helyezzen el a sajtóban egy tiszteltreméltó magyar államférfi (Apponyi) ellen és

Komoly lázadást terveztek Magyarországon.

(Bajor katonákkal akarta Ulain magához ragadni a hatalmat.)

Budapestről táviratozzák: Az egységes párt klubhelyiségében tegnap este az Ulain ügy élénk megbeszélés tárgyát képezte. Jelen volt a kormány több tagja is így Rakovszky Iván belügyminiszter, aki tájékoztató közleményt adott ki. A tájékoztató közlemény a tervezett rendszerváltozásról beszél és rendkívül érdekes és fontos szerződés mellékletet is tartalmaz, részletes rendelkezésekkel és utasításokkal. Mindezt a rendszerváltozást természetesen Ulain Ferenc dr. és társai szereték volna végrehajtani. Különösebb érdeklődésre tarthat számot az a körülmény, hogy biztosítókat is állapítottak meg, amelyek szerint együttesen hajtanak végre katonai és politikai természetű cselekményeket. A fölfordulás megteremtését Ulainék novemberre tervezték. Az igazságügyi miniszter maga tanulmányozta át a rendőrfőkapitányságon az ügyre vonatkozó aktákat és a vizsgálatot maga irányítja. Ulain letartóztatásának kérdésében az ügyész még valószínűleg szombaton fog véglegesen dönteni.

Dr. Nagy Emil igazságügyi miniszter is nyilatkozott az ügyről a pártkörben és kijelentette, hogy nagyon komoly lázadásról és politikai összeesküvésről előkészítéséről van szó. Rakovszky beszélgetés közben kijelentette, hogy jól tudja ugyan, hogy annak a csoportnak, amely erőszakosan akarta keresztülvinni a rendszerváltozást, nincsen az országban gyökere, de mégis végezni kell ezekkel a felforgató áramlatokkal.

A szerződések szerint pontosan november végén akarták végrehajtani a puccsot és erre Bajorországból kértek csapatokat: tiszteket és legénységet, hogyha kell ezek segítségével ragadják magukhoz az uralmat. A szélső jobboldali Gömbös Gyula kijelentése szerint elhatározták, hogy az Ulain ügy miatt összehívják a nemzetgyűlést. Az összehívás kérdésében többi ellenzéki csoport tartózkodó magatartást tanúsít mind addig, amíg az ügy minden részlete nem kerül teljes világossághoz és nyilvánosság elé.

Budapestről jelentik: A keresztény nemzeti párt vacsoráján a szónokok az Ulain ügyvel is foglalkoztak és hangoztatták, hogy a fajvédők eszméjükért szívesen mennek börtönbe, sőt akasztófa alá is. Zsilinszky Endre képviselő kijelenti az újságíróknak, hogy meggyőződése szerint sokkal nagyobb veszély fenyegeti a magyar államot hal felől, amelynek képviselői egyelőre bárcsak ban

hogy kompromittálja Magyarországot politikai tekintélyét és végül, hogy esetleg meghiusítsa a magyar kölcsönt, amelynek létrejöttén a cseh-szlovák kormány is fáradozik és hogy az amerikai tőke részvételét lehetetlenné akarja tenni. Amikor ezt a tényt tudomásra hozom, remélem, hogy levelein közlésével ráterelem Masaryk elnök és a prágai kormány figyelmét erre az elítélendő intrikára és hogy legalább a jövőben meg lehet akadályozni a Masaryk nevével való visszaélést.

kettennek is, sokkal nagyobb fel forgató kísérletet jelentenek, mint Ulain puccsa, kivált jobb oldal felé. Az októbristák közül még nem tartóztatta le senkit — mondotta Homonnai Tivadar nemzetgyűlési képviselőt a rendőrségre idézték és késő éjjelig hallgatták ki.

Ulain vallomása.

Ulain vallomásában azt hangoztatja, hogy szó sem volt fegyveres akcióról, ő csak nacionalista mozgalmat szervezett. Nem akarta Bethlentől fegyveresen elragadni a hatalmat. E vallomással szemben a Magyar Hírlap értesülése szerint a rendőrségnek komoly adatai vannak, hogy Ulainék fegyveres puccsot készítettek elő.

A társaságnak elrejtett fegyverkészletei is vannak, azonban eddig nem használták még. Ulain lefojalt írásai között hír szerint jegyzetanyagok vannak, amelyek egy államszerződés megszövegezését megelőző tárgyalásokról szólnak. Ezekből kiderül, hogy 12 rohamcsapatot akartak szervezni német mintára. Nagyobb részük Budapesten szerveződött volna, kettő pedig vidéken a fővároshoz közelfekvő helyen léneit volna akcióba és onnan vonult volna Budapestre. Megállapították pontosan, melyik középületeket kell megszállani, kiket kell letartóztatni és kik ellen még tovább menő eljárást folytatni. A letartóztatottak névsorában első helyen a kormány összes tagjai szerepelnek, különösen szigorú lépéseket készítettek elő Bethlen ellen. A budapesti mozgalommal egyidőben kellett volna a bajor rohamcsapatoknak is beérni Magyarországra, még pedig Ausztrián keresztül, az ottani horgokeresztesek segítségével. A bajor segítő csapatok egy része azonban már az államcsíny megkezdése előtt Magyarországon lett volna. Ezekre a külföldiekre várt volna helyviszonyokkal ismerős vezetők irányítása mellett a letartóztatási végrehajtás. A nemzetgyűlés összehívásának hírére eddig tizenötön irták alá. A fajvédőkön kívül az Uj Nemzedék értesülése szerint Szilágyi-Lajos, Baross János, Béres István és Meskó Zoltán irták alá.

— Gránátrobbanás gyermekhalálal. Bucurestiből jelentik: Buzeuból jelentik, hogy egy gránát felrobbanása négy gyermeket megölt, akik közül három fiú és egy leány volt. A gyermekek a pályatest mellett találták a gránátot, amellyel játszadozni kezdtek, miközben a gránát felrobbant. A hatóságok a vizsgálatot megindították.

Karenin Anna.

(Hubay Jenő operájának bemutatója.)

Budapestről jelentik: Szombaton este mutatja be a magyar királyi Operaház Hubay Jenőnek, a Zeneakadémia világhírű professzorának nagy operáját, a „Karenin Annát”. Érdekes története van annak, hogy „Karenin Anna”, az opera hogyan született meg.

Hubay Jenő a dalmi megírásához az első impulzust akkor kapta, amikor 1913-ban a Góth-pár a „Karenin Annát” a Magyar Színházban páratlan sikerrel adta nap nap után az egész évadban. Góthné megindító Annája és Góth Sándor szenvedélyesen elragadó Vronszkij-ja nagyban hozzájárult Hubay Jenő elhatározásához, hogy Góth Sándortól kérje a „Karenin Anna” operaszöveggé való átalakítását. Góth a legnagyobb lelkesedéssel, azonnal hozzáfogott és a librettó a legrovidebb idő alatt elkészült. *Bánffy gróf már 1915-ben elő akarta adatni*, sőt már a kosztüm- és díszletkérdésekkel is foglalkozott és a második fölvonás díszletét, a *lőversenyter skizzét azonnal papírra is vettette*, de akkor a világnáboru a művészi tervek kivételét meghiusította. 1918 tavaszán *Tango* regimije alatt került ismét szóba a művek színrevonata, de a forradalom és a szovjet kitérő ezt újból megakadályozta.

Hubay Jenő dalmívét a *legmódernebb szellemben írta meg*. A wagneri nagy zenekar mellett még négy tenorkürtöt is használ a második fölvonásban. A műben 4 főmotívum szerepel: Az első *Vronszkij Anna* iránti szenvedélyes szerelmét jellemzi; a második a *szívfájdalom motívuma* a mely Anna váltakozó lelki hangulatainak ad kifejezést; a harmadik a *boldog élet utáni vágyakozásnak motívuma* s végre a negyedik, a *his muzsik motívuma*, amelyet a belkísmeret csöngettyűjének is lehet nevezni, mert valahányszor Vronszkij közeledik szerelmével hozzá, a muzsik motívuma átható, éles csöngettyűhangjai meg is szólalnak a zenekarban. Hubay, mielőtt e dalmívét megkomponálta, *behatóan foglalkozott az orosz népdal iródmával*. Különböző is Oroszországban tett művészi körutjain sok orosz népdalt ismert meg, különösen Moszkva vidékén. Bár nincsen egyetlen egy gondolat vagy motívum az operában, amely ne volna Hubaytól, mégis tagadhatatlanul sok helyen *jellegetes orosz fordulatok vannak* s így a dalmi zenéjét is befolyásolták az orosz népdalok. Ez természetesen csak úgy értelmezendő, hogy a „Karenin Anna” dalmívé úgy vannak befonva az orosz motívumok, mint például Bizet „Carmen”-jében a spanyolok. A második fölvonásban érde-

kes, hogy a ritmikus futtatási motívum valamilyen alakban majdnem az egész fölvonáson keresztül egy vagy több hangszerrel végig megy.

A Vronszkij és Anna közötti jelenet után, amikor ismét szive ellen azt hazudja Vronszkijnek, hogy nem szereti, a teljes zenekar egy intermezzót játszik, amelyben az „Ó, élni” motívuma ismét diadalmasan fölhangzik. Rendkívül érdekesnek mutatkozik a futtatási jelenet, mely Vronszkij katasztrófáig egy nagy együttest képez.

A harmadik fölvonás kimagasló részei a nagy szerelmi kettős, a mely telítve van melankóliával. E fölvonásban éneklő Vronszkij az orosz népdalszerű „Ha ho” dalt balalajka kíséretével. Később Anna és Vronszkij drámai jelenete, aztán Anna bucsuja fiától s végül, a mikor tébolyultan a vonat elé ugrik, megrázó hatást fognak a közönségre gyakorolni.

A király lakása.

(A királyi palotává avanszált aradi vármegyeház.)

(Saját tudósítónktól.) A pénzügygazgatóság mellett levő mezei épületben a prefektura tíz helyiségben rendezték be Öfelsége Ferdinánd király lakosztályait. A kanubejáratától a legutolsó szobáig dekoratív és szindus minden. Az utonapon szerelt kapualatti világítás fény sugarai halványlanak a zöld disznóvények levelein. Puha szőnyegek fut fel az emeletig és a lépéseken is jobbra is, balra is. Az előszobában ujra perzsákba süpög a láb és innen a matt tonusú fogadóterembe lépünk. A király részére fönt a terem felső végében trónszerűen berendezett rész, a bejárat mellett dolgozószobaszerű bútorozás. Két szobor: Andrei Muresanu, a román himnusz szerzője dr. German aradmegyei alispán feleségének nagybátyja, a másik pedig Jacob Muresianu, a Gázeta Transilvanicának, a legrégebb román lap megteremtőjének, dr. Germanné nagyanyjának szobra. Ezután empire biedermeier stílusú szalon. Piros és sötétbarna. A zöld színek dominálnak az empire biedermeier pihenőben, mellette mosdó. Finom, törékeny fehér porcellánhangulattal. Férfiszoba Öfelsége számára. Matt, súlyos bürgarnitúra. Kerevetek remek takarókkal és a festőművészet Aradon fellelhető legnagyobb értékei a falakon. Brătianu, Jonel miniszterelnök dolgozószobája következik. Itt a tónus szinte komor, iverges könyvszekrény diszes kötésű könyvekkel. Lexikonok és régi latin jogi tudományos művek. Hatalmas álló óra, nária biztosan nincs Aradon. A király és a miniszterelnök lakosztályai között átjáró szerű kis szoba sok bútorral. Katonás rendben. Legutoljára jön a legkövetlenebb udvari kíséret terme, amely szinte szédítően széles sötétzöld selyem székeivel és barnaselyem fotolyjeivel. Azután ismét egy szoba, amely az Aradra érkezett előkelőségek átmeneti

tartózkodási helye. A mellékhelyi ségek berendezése is vadonatúj és szép. A legelső cserén virágtól a legutolsó finom kis nippig dr.

German Joe alispán rendezte el a hatalmas lakosztály és az egy napra királyi palotává avanszált megegyezés berendezését. (b. i.)

Hittler fegyveres puccsal kikiáltotta a diktatúrát.

Letartóztatta a bajor kormányt. Ludendorff a főparancsnok

(A Közlöny távirati tudósítása.) Mint előrelátni lehetett, Hittler és Ludendorff a bajor nacionalista mozgalom vezetői Münchenben fegyveres erővel átvették a hatalmat. A váratlanul gyorsan előidézett puccs egy véres polgárháború bekövetkezését jelenti. A Stresemann kormány elég erősnek érzi magát, hogy ha kell véraldozatok árán továbbra is megtartsa hatalmát és letörje a bajorországi katonai diktatúrát. A birodalmi védősereg csapatai már utban vannak München felé és az összeütközés minden órában várható. A nehéz időköt élő Németország elérkezett a legválságosabb pillanatához és hamarosan el fog dönti, hogy Stresemann vagy a jobboldali nacionalisták politikája győzedelmeskedik. A mai német eseményekről a következő táviratok számolnak be:

Párisból jelentik: A Chicago Tribune tudósítója a következő részleteket tudta meg a szenzációs müncheni eseményekről. Hittler tegnap Kaahr főállambiztossal összejárta a fegyveres erővel megbuktatta az eddigi bajor kormányrendszert. Nyomban utána kihirdette a nemzeti diktatúrát, amelynek élén ő maga áll mint diktátor, védnöke pedig Ludendorff mint nemzeti hadügyminiszter és az új főparancsnok szerepel. Lossow tábornokot bajor hadügyminiszterré, Poschner volt rendőrfőnököt bajor miniszterelnökké nevezte ki. Kaahr volt főmegbízottat Bajorország államfőjévé nevezte ki rendkívüli kormányzó címmel. A Knilling kormány elmozdítása drámai jelenet közepette ment végbe. A puccsot politikai gyűlés előzte meg, amelyen a szónokok élénk szavakkal kikeltek Németország szocialista pártjai ellen Kaahr beszédének befejeztével Hittler főmegbízottat hívta elő és harsányan kiáltotta: Mi nemzeti szervezők elhatároztuk, hogy kikiáltjuk a nemzeti diktatúrát. Ebben a pillanatban szükségos rohamcsapatok vonultak be a terembe és sortűzet adták a menesztés irányában. Óriási izgalom közepette Hittler, aki Ludendorffnak és a Hohenzollern családnak eszköze, Ruprecht bajor extrónörökssel szemben az emelvényre lépett és enun-ciálta, hogy a bajor nemzeti szervezők ezennel megalapították a német nemzeti diktatúrát. A mai napon a rothat köztársaság megszűlésének ötödik évfordulóján, amely főnkretette Németországot, megalakítottuk az új nemzeti birodalmi kormányt, amely Németországot meg fogja menteni. Hittler ezután bejelentette, hogy az eddigi bajor államfő és bajor kormány hatalma megszűnt. Azonnal parancsot adott a rohamcsapatoknak, hogy tartóztassák le Knillinget és Schweyr helyügyminisztert. Két más volt minisztert, akit a Stresemannal való titkos tárgyalással vádolnak, bebörtönöztek.

Ebert kiáltvány.

Berlinből jelentik: Ebert birodalmi elnök rendeletet bocsájított ki, a melyben a német birodalmi véderő főparancsnokságot Secht tábornokra, a hadvezetés főnökére ruházta. A birodalmi hadügyminiszter végrehajtó hatalma ezzel Sechtre száll át, akinek feladata lesz a birodalom biztonságára szükséges minden intézkedés megtétele. A berlini Wolff-ügynökség jelentése szerint, a birodalmi

kormány a német néphez a következő felhívást bocsájította ki:

— A legnagyobb bel- és külpolitikai szorongatás idején, elvakult emberek megmozdultak, hogy a birodalmat összezúzzák. Münchenben felfegyverezett horda megbuktatta a bajor kormányt és letartóztatta Knilling miniszterelnököt. Jogot vet magának, hogy birodalmi kormányt alakítson, hogy Ludendorff tábornokot a német hadsereg állítólagos főparancsnokává, Hittlert, aki pedig csak nemrégiben szerezte meg az állampolgárságot, a német birodalom vezetőjének tette meg. Felesleges rámutatni, hogy e puccs-határozatok érvénytelenek. Aki a mozgalmat támogatja, felsér- és hazaárulást követ el. Áneivett, hogy rajna és ruhrvidéki testvéreiket segítenék, akik Németországot szerencsétlenségbe döntik. Veszélyeztetik a közéletmentést és elienséges benvomulás veszedelmét idézik fel. Minden kárbavész, ha sikerül az a tébolyodott vállalkozás, amelyet Münchenben megkíséráltak. A német nép és a német birodalom legsúlyosabb óráiban felszólítja a haza minden barátját, szálljon sikra a birodalmi egység, a német rend és a német szabadság megóvása érdekében. Minden intézkedés megtörtént a bajorországi puccs leküzdésére, a rend helyreállítására a rendszabályokat kíméletlen eréllyel fogjuk végrehajtani. A birodalmi kormány nevében: Ebert, birodalmi elnök. Stresemann, kancellár.

Berlinből táviratozzák: Az ellenforradalmi hadsereg létszáma félmilliót tesz ki. A hadsereg a következő összetételű. 1. A diákok és a volt katonatisztek csoportja. 2. A technikai csapatok. 3. Az Erhardt birgád. 4. A Rosbach őrségek. 5. A régi polgárság tagjai. 6. Hittler nemzeti szocialista gárdái.

Berlinből jelentik: Délbajorországból csapatokat indítottak utba Münchenbe Hittler ellen. Remélik, hogy az államcsíny még ma letörök.

Budapestről táviratozzák: Regensburgból és Nürnbergből jelentik: Az Est számára azt az eddig ellenőrizhetetlen hírt, hogy a Hittler puccs máris meggyusult és a Knilling kormány megint ura a helyzetnek.

Weisz Márkus temetése.

(Nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára az elhunyt aradi gyárost.)

(Saját tudósítónktól.) Nagyszámú és előkelő közönség részvéte mellett bucsuztatták el ma délután Weisz Márkus aradi líkór és cukorgyárost. A hatalmas közönség befogadására kicsi nek bizonyult az Avram. Jancu (Szabadság) tér 15. számú ház udvara és ezért a térségre vitték ki a diszes érckoporsót. A család tagjai és Arad kereskedelmi- és társadalmi életének számos kitűnősége állotta körül az elhunyt tetemét magabazáró szarkofagot. Az énekkar gyászdalokat adott elő, majd Vágvölvi Lajos dr. főrabbi lépett a felállított emelvényre és rövid, mélyértelmű beszédben mondott bucsuztatót. Ez után a négylovas gyászhintóra helyezték a koporsót, amelyre egyetlen, a következő feliratu koszorút helyeztek: Drága jó Márkusnak Ildád. Külön koszorus kocsit haladt a gyászhintó előtt, amely alig volt elég a sok koszoru és virágcsokor számára. A szeretet és a hála, mellyel Weisz Márkusnak adóztak az élők szebbnél szebb koszorúinak kiülsőségében nyilvánult meg. Feliratos koszorukat küldöttek: „A legjobb anának! Lili Károly”. „Felejthetetlen apámnak! Lajos”. „A legjobb nagyvőnek! Zsuzsikától”. „Forrón szeretett Márkusnak! Mama, Adolf”. „Szeretett öcsémnek! Fanny”. „Öszinte barátság jeléül! Özvegy Éles Árminné”. „Igaz szeretettel! Éles Lily és Géza”. „Hálásan gondolunk rád! Busuló személyezted”. „Utolsó üdvözléssel! Zelma, Jancsi”. „Utolsó üdvözléssel! Irén, Sanyi”. „Drága jó Márkusnak! Herman, Irén, Gusztó”. „Róna Dezső igazgató és szintársulata”. „Utolsó üdvözléssel! Goldschmidt Sándor és neje”. „Vérző szívvel! Hanna, Ida”. „Éles Rózsi, Béla”. „Geier Ferenc”. „Kegyelete jeléül! Bokor család”.

Milliószörmeárok.

(Hosszra várnak a budapesti szücsök.)

Budapestről jelentik: Egy egyszerűbb stal-elektrik-bunda ára ma 3—5 millió koronáig terjed. Egy seal-pézsma 15—20 millió korona. Egy szép perzsakabát már 15—20 millióért is kapható, míg egy nutria-bunda 8—13 millió koronába kerül. A legújabb divat felkapta az oposszum-bundákat, amelynek árai 5—8 millió korona között változnak. A hölgyközönség körében erősen divik a sportkabátok viselése. Különösen a fekete-barna orosz csikókból előállított kabátokat favorizálják, melynek árai 5—8 millió koronáig terjednek. — Igen szépek a nutria-sportkabátok, amelyek 4—7 millióig is beszerezhetők. Vannak az efféle kabátok között azonban olcsóbbak is, bárány-, gazella-, kid-szőrméből egymilliótól feljebb. Milliókon alul a szücsületekben ugyyszólván beszélni sem lehet, kivéve az olcsóbb

Borgia Lukrétia.

A világ legnagyobb remekműve! :- Jegyek elővételben d. e. fél 11—12-ig, d. n. 5—9-ig válthatók az

APOLLO elővétel pénztárána. 14055

fajta közönséges festett rókákat, amik már hatszázezer koronától feljebb beszerezhetők. Viszont a valódi rókánál már szédítő árak tapasztalhatók. Így például egy kékróka 4—8 millió, egy ezüstróka 6—10 millióba kerül. Divatosak ma a hermelin-sálak, amelyek ára 3—6 millió. A férfiak részére való árak is igen nagyok. Egy nutria városi bundabélés és egy hozzávaló sealvidragallér ára szintén 6—10 millió korona. A vásárlás most aránylag igen csekély. — A szücsök egyedüli reménye a tőzsde, mert hossz esetén a vásárlások minden valószínűség szerint feljes erővel megindulnak.

HIREK.

Akinek egy város az apja.

(Néger, aki nem tud másképp csak magyarul.)

(Saját tudósítónktól.) Az Aradon időző Olimpia cirkusznak van egy érdekes alkalmazottja, akit nem annyira művészete, mint inkább származásának furcsasága tesz érdekessé. Az érdekességet *Dombovári Bertalan* hívják, mindössze 17 éves, fekete bőrű néger és anyanyelve magyar. Nagy várakozással született, ott is járt iskolába és onnan is indult neki az életnek. A magyar néger anyanyelvével, arcának színével és társadalmi elhelyezkedésével meg van elégedve és a hozzáintézett kérdésekre készséggel felel:

— 1906-ban, amikor a *Buffaló Bill*-cirkusz Nagyváradon járt, születtem. Anyámat nem ismertem, apámat szintén, csupán annyit tudok anyám ikreknek adott életet, engem és félórával fiatalabb öcsémet az ottani gyermekkorházban helyeztek el és szüleim, mindjárt a születésem után a cirkusszal tovább utaztak. A város irt a cirkusznak, hogy vigyék el az otfelejtett gyermekeket, de néger szüleim még csak nem is válaszoltak a levelekre. A város nem tehetett egyebet fiaivá fogadott minket, iskolába is járatott, majd *Dombovári szobafestőhöz* adott tanoncnak. A mesterséget kitanultam, majd ott is hagytam, voltam kardalos a váradi színházban, ahol leginkább néger mas szerepeket játszottam, most pedig a Cirkusz Olimpiánál vagyok reklámfőnök.

Dombovári Bertalan, a magyar néger plakátokat hord ki, színlapokat szövegez, meg van elégedve helyzetével és egyáltalán nem kívánja a romániai néger kisebbség részére a Népszövetség védelmét.

— Az erdélyi püspök a pápa előtt. Rómából táviratozzák: A pápa ma kihallgatáson fogadta gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspököt.

— Kivilágítás. Angel István dr. főpolgármester rendelete értelmében Aradon november 10-én, szombaton este 6 órától 9 óráig az összes lakóházak ablakai, valamint az üzletek kirkatai felhuzott redőnyök mellett kivilágítandók.

— Lemondott a görög külügyminiszter. Athénből jelentik: Alexandris külügyminiszter beadta lemondását, amelyet a miniszterelnök tudomásul vett. Utódjává Marzarakis tábornokot nevezték ki.

— Tömörülnek a nőgyógyászok. Bucurestiből jelentik: A nőgyógyász specialisták elhatározták, hogy külön szervezetben tömörülnek. E célból e hó 18-ra országos kongresszust hívtak össze Bucurestibe.

— A varsói véres sztrájk. Varsói táviratozzák: Hivatalosan megállapították, hogy az általános sztrájkok alkalmával lefolyt tüntetésekből kifolyólag Krakkóban huszonöt ember meghalt, súlyosan sebesült negyvenkettő és a könnyű sebesültek száma huszonkilenc.

— Hatvani Lajos Budapesten? A budapesti Szózat mai számában az a hír jelent meg, hogy báró Hatvani Lajos emigráns állítólag Budapestre érkezett, még pedig belügyminiszteri engedéllyel és testi épségére belügyi nyomozók vigyáznak. Illetékes helyen ezt a hírt megcáfolják.

— Lázadás a tengeren. A párisi Humanitje jelenti, hogy a Provence, Lovrencé és Bretagne páncélos cirkálókön a Juani öböl elhagyása után a legénység az élelem elégtelensége miatt a szolgálatot megtagadta. A lázadók kitűzték a hajókra a vörös lobogót. A tisztek csak a késő éjjeli órákban bírták a legénységet a szolgálat felvételére.

— Női és férfi kabátkelmék legolcsóbban Strasser cégnél kaphatók.

— Összeesett a bíróságon. Izgalmas lefolyású tárgyalás volt ma délelőtt a temesvári járásbíróságon Porutiu dr. járásbíró előtt. Temesvár városa tudvalevőleg az épülő új színházhoz a Gran Hotel Ferdinand helyiségeiből néhány szobát kért. Nicolau Avram, a szálloda tulajdonosa a szükséges helyiségeket annak idején átengedte, amikor azonban az építkezéshez hozzákezdtek, az átadást megtagadta. A város ezért kilakoltatási pert indított Nicolau ellen és a ma tartott tárgyalás során Nicolau oly heves izgalom fogta el, hogy az asztalra ütött, ami felborult, majd szivgyörcs következtében összeesett. Jelenlévő barátai a szálló tulajdonost kocsibaültették és hazavitték. A tárgyalás folytatását pedig december 16-ra halasztották.

— Ülő foglalkozással bíró egyének könnyen elkerülik a sok ülés kellemetlen következményeit, ha időnkint egy-néhány napon át a Koprolt, az ideális, jóízű csokoládé hashajtót szedik.

— Caffé Patria Kabaré és Bar Timisoara, Gyár., Str. 3 August.

— Tánckola. Gencsyné II-ik váncolonijába a beiratkozások megkezdődtek. Str. George Ionescu 11. (Gróf Károlyi-u. 7.) Vendégóra vasárnap.

Beváltják a bönöket.

(Január elseje az utolsó határidő. A kereskedők monstre kongresszusát elhalasztották. — Uj rektor Jassyban.)

Bucurestiből jelentik: A korona és rubel beváltása alkalmával kifizetetlenül maradt 40 százalékos bonok tulajdonosai ma megjelentek a pénzügyminiszter előtt, akitől kérték a bonok beváltását. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy jelenleg nem áll módjában a bonokat beváltani, de ígéretet tett, hogy legkésőbb január elsejéig elvégtesz a kiadottság kérelmének.

Bucurestiből jelentik: A kereskedők monstre kongresszusát december tizenhétre halasztották el. Illetékes helyen kijelentették, hogy a kongresszust azért halasztották el, mert a kereskedők tanácsa nem látja eléggé szervezettnek a vidéket, amelynek szervezését a hátralevő idő alatt akarják tökéletesíteni.

Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap nov. 6. száma közli a középiskolai tankönyvek jóváhagyásáról szóló miniszteri rendeletet. E szerint egy bírálóbizottságot alakítanak, amelynek tagjai csak olyan egyetemi tanárok, vagy más szaktanárok lehetnek, akik a bírálendő könyvekhez hasonló tankönyveket nem adtak ki. A tankönyveket a rendelet szer-

Aradi mozi hírek.

* Elvezet végighallgatni az Apolló ből távozó közönség megjegyzéseit; mindenki a legnagyobb elragadtatással nyilatkozik a kedves, megkapó szépségű Crocker-regényről, a Dianáról, amely a lángok szigetének tündérééről szól. Az ifjú leány, elkerülve a lakatlan szigetről, az angol társaság kellős közepébe jut, menyasszonya lesz egy angol főnemesnek s így önkéntelenül vetélytársnője lesz anyjának, aki még kis gyermekkorában otthagya a családi boldogságot. Harc indul meg, amely a leány győzelmével végződik, aki így eléri a teljes, zavartalan boldogságot. A nagyon érdekes, nagy tetszést arató filmregény vasárnapig látható az Urániában.

* Maciste-képet mutat be az Uránia „Maciste vakációja” címmel. Derűsen kedves filmtörténet ez, amely igen érdekes módon hozza elének azt a nagy pechet, vagy inkább szerencsét, hogy Maciste, aki sok-sok munkája után pihenésre, nyugalomra vágyik, egy lakatlan kastélyban összekerül egy milliomosleánnyal, akit rablók hurcoltak oda s akit rendkívül izgalmas kalandok után megment s jutalmul feleségül vesz. A pompás filmsláger, amelynek nagy sikerét már maga Maciste szereplése jelzi, szombaton, vasárnap és hétfőn kerül színre az Urániában.

* Az Apolló- és Uránia-mozgókban szombaton délután 3 órakor kezdődnek az előadások.

* Ünnepi előadás lesz szombaton az Apollóban. A királylátogatás alkalmából az Apollóban a rendes mű-

rint ez év december tizenötig kell a miniszteriumhoz felterjeszteni, amely a jóváhagyást legkésőbb jövő év február huszonhatodikáig közli az érdekeltekkel. A jóváhagyás öt évre szól. A bírálóbizottságnak jogában áll a tankönyveken módosításokat, esetleg törléseket eszközölni. A rendelet intézkedik a tankönyvek külső alakjáról is. A könyveket nyolcad alakban, harminchat soros garmond betűkkel és samois papíron kell nyomni.

Jassyból jelentik: Az egyetem szenátusa tegnap tartotta a rektor választást, amelyen Platineanu egyetemi tanárt választották meg az egyetem rektorává.

Bucurestiből jelentik: Pellé francia tábornok, aki tudvalevőleg a csehszlovák hadsereget szervezte és jelenleg a Népligában a keleti államok részéről teljes meghatalmazott attasché, tegnap reggel Bucurestibe érkezett. A tábornok kijelentette, hogy látogatása nem hivatalos jellegű, hanem kizárólag magánügyben jött a fővárosba. A külügyminiszter tegnap a Capsában intim villásreggelit adott a tábornok tiszteletére.

sor keretében ünnepi beszéd méltatja a nap jelentőségét.

* A Borgia Lukrécia hétfőn kerül bemutatásra az Apollóban. A monumentálisan nagyszerű filmjatek iránti nagy érdeklődésre való tekintettel az előadásokra jegyek az Apolló elővételi pénztárában délelőtt fél 11-től 12-ig és délután 5-től 9-ig válthatók.

* Cezarina. A haladó filmtéchnika csodás remekműve, a Cezarina, a világ urnője, amelyet szombaton délután 4 és 6 órai kezdettel mutat be az aradi színház. A rendezés Joe May zsenijének iskolapéldája, aki a felhőkig csapó fantáziával megírt, hallatlanul érdekesítő történetet, milliókkal dobálódzva vitte a vászonra. A mese három világrészben játszódik, a kínai jelenetknél a pekingi császári színház művészei, az afrikai részeknél néger, mindenütt a színészek és statiszták ezernyi tömegei nyüzsögtek. A Cezarinában a legremekesebb tájak vannak fotográfálva, nem kassirozott, de tömör építményeket, egész várost varázsol elő. A film, ahol eddig színre került, mindenütt a legnagyobb sikerrel aratta.

Művészi tapétákat

készít:

Szécsi és Társa

Timisoara (Temesvár).

146

EXPRESS ÜGYNÖKSÉG!

Közvetítő ingó és ingatlanok vételét és eladását.

Timisoara, III., Dózsa-uca 11.

„Maciste vakációja” film. Rendkívül érdekes kalandorfilm. Bemutatója ma szombaton az

Urániában

A Mold-ügy újabb szenzációs fejleményei.

(Sulyos vádak Patruban Gergely ellen. — A koholt gyilkossági vádak.)

(Saját tudósítónktól.) A Mold elleni vizsgálat volt kormánybiztosának Patruban Gergelynek letartóztatása általános feltűnést keltezt. Az az izzó gyűlölet, amellyel Patruban Mold József ellen viseltették, olyan tettekre ragadtatta, amelyek a büntető törvénykönyv paragrafusaihoz ütözködnek. A kihallgatásait, amelyet azonban félbe kellett szakítani.

mert egy újabb feljelentés érkezett ellene, amely olyan súlyos vádakot tartalmaz, hogy elkeletti rendelni Patruban Gergely további fogvatartását.

A vizsgálóbíró a kihallgatás folytatását vasárnap délelőttre halasztotta. A Mold ügy fejleményei újabb szenzációkat ígérnek, amelyek valószínűleg szükségessé teszik, hogy a vizsgálat egészen más irányban haladjon.

KÖZGAZDASÁG.

Aradi hetipiác. A lanyha forgalmu országos vásárt követő mai hetipiác minden tekintetben gyenge volt. Kevés behozatal és még kevesebb vásárló szokatlanul sivár képet nyújtott. Az árak alig különböztek a nagyvásár áraitól, csak itt ott volt tapasztalható némi áresés különösen az apró szágpiácön. Tekintettel a vevők hiányára. Az élelmiszer árak a következők voltak: Burgonya kilója 3.50—4 lej, paradicsom 2—3 lej, vaj 70—90 lej, alma 8—12 lej, dió 15—16 lej, Tojás darabja 2—2.20, tej literje 6—6.50. Gabona nemükben alig volt behozatal. Az árak a következők: Buza 450—460, rozs 400—430, árpa, zab 400—420, kukorica 320—350, korpá 250 lej métermúzsánként. A baromfi piácön egy pár csirke 35—50 lej, liba darabja 200—250, kacsa 100—150 lej volt. Az állatvásáron szintén kevés volt a fellajtas, az árak a következők voltak: Szarvasmarha kilogrammonként élősúlyban 9—12 lej, borjú 20—22 lej, sertés 32—36 lej volt.

Ujabb áresések a budapesti tőzsdén. A budapesti tőzsde nem tud szabadulni a berlini események hatása alól. Az értékpapírok tegnap ismét átlag 20 százalékot veszítettek értékükből. Különösen a nehéz papírok érezték meg a lanyhaságot. A Ganz-Danubius 800 ezer koronát, az Első Magyar egymillióötvenezer koronát, a Pesti Hazai 500 ezer koronát olcsóbbodott. Egyedül a Nasici emelkedett 90 ezer koronával.

Amerikában kevés az egydolláros. Newyorkból írják: A newyorki bankárok, mint az amerikai lapok írják, komoly akciót indítottak az egydolláros amerikai bankjegyek kivitele ellen. Megállapították, hogy Amerikában feltűnő módon megkevesbedett az egydolláros bankjegyek száma s hogy azoknak nagy részét Németországba vitték ki a legutolsó időben. A megindított vizsgálat megállapította, hogy valóságos kiviteli akció folyik a kis dollárbankjegyek körül. Európába milliószámra szállították az utolsó időben. Németország valamennyi európai ország, köztük

Románia is. Egyelőre az Egyesült-Államok kormánya nem tud megfelelő intézkedést tenni a többnyire titokban zárt levelekben történő dollárküldés ellen.

Valutapiác.

Esik a frank.

A német események kihatriák a francia frank állására, amely egyre gyengül és ma már 32 frank alá esett Zürichben. A lej emelkedése tartósan mutatkozik. Párisban és Budapesten is javult ma a lej.

Párisban 100 lej 8.75 frank.

Aradi valutaárak. (November 9.) Newyork 202, dollár 203, London 895, angol font 905, Páris 11.40, francia frank 11.75, Zürich 35.80, svájci frank 36, Milano 8.95, líra 9.05, Belgrád 2.30, dinár 2.30, Prága 5.93, szokol 6, Budapest külföldi 90, belföldi 135, magyar korona 125, Bécs 350, osztrák korona 330.

Temesvári valutaárak. (Nov. 9.) Newyork 204, dollár 206, London 895, angol font 910, Páris 11.48, francia frank 11.55, Zürich 35.60, svájci frank 35.80, Milano 8.95, líra 9.05, Belgrád külföldi 2.35, belföldi 2.28, dinár 2.27, Prága 5.88, szokol 5.70, Budapest külföldi 88, belföldi 136, magyar korona 134, Bécs 352, osztrák korona 340.

Bucuresti tőzsdézárlat. (Nov. 9.) **Kifizetések:** Páris 11.40, London 891, Newyork 202, Milano 8.90, Zürich 36, Bécs 0.0029, Prága 5.90, Budapest 0.01. **Valuták:** Napoleon 780, leva 1.80, török líra 1.20, angol font 905, francia frank 11.75, svájci frank 37, líra 8.95, drachma 3.40, dinár 2.35, dollár 203, lengyel márka 0.000160, osztrák korona 0.0030, magyar korona 0.0080, szokol 6.

Zürichi nyitás. (November 9.) Amsterdam 217.60, Newyork 564.75, London 2502.50, Páris 32.15, Milano 24.9750, Prága 16.4375, Budapest 0.0305, Belgrád 6.55, Bucuresti 280, Bécs 7950.

Zürichi zárlat. (November 9.) Amsterdam 217.25, London 2501, Páris 31.90, Milano 24.8750, Prága 16.4450, Budapest 0.0305, Belgrád 6.5250, Bucuresti 2.80, Bécs 0.007950.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (November 9.) Napoleon 68800, Belgrád 227—241, Bucuresti 101—114, lej 102—115, London 87700—92100, angol font 88200—92600, Milano 880—935, líra 890—945, Newyork 19500—20600, Páris 1135—1201, francia frank 1150—1216, Prága 573—617, Varsó 0.000160—2.10, Bécs 27.55—29.75.

Budapesti értékpapírtőzsde. Zárlat. (November 9.) Magyar Hitel 585.000, Osztrák Hitel 123.000, Rima 92.000, Ganz-Danubius 4.400 ezer, Készlet 2.260.000, Szlavonia 68.000, Kereskedelmi Bank 945.000, Schlick 77.000, Cukor 2.725.000, Angol-Magyar 112.000, Leszámitoló 75.000, Csábaj 40000, Pesti Hazai 3.100.000.

A szerkesztésért ideiglenesen:
KÓCSY JENŐ
felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtetlen drága halottunk

Kaufman Sándor

temetésén való megjelenésükkel és részvétük nyilatkozásával mértetlen fájdalomunkat enyhíteni szivesek voltak, ezuton mond köszönetet a
14054 gyászoló család.

BABAKLINIKA!

Porcellán babafejek minden nagyságban. Hajfonatok minden szinten.

DOGGENDORF,

Timisoara (Temesvár), Bem-uca 32. szám. Veszek kifésült hajat 154

Apotheker si G. Sorin

szörmeáru kereskedés

ARAD.

Strada Matei Corvin (Hunyadi-u.) I. az udvarban. 6549

Tárgu-Mures

Marosvásárhelyen

egy szálloda, vendéglő, beszálló hatéves kedvező bérszerződés és teljes berendezéssel azonnal

eladó.

Értekezhetni: Tárgu-Mures, Stefan Cel Mare No. 12. 6536

MAGYAR-NÉMET GYORSIRAS
és gépirási új tanfolyam kezdődik november 10-én.
IRÁSMUNKÁK és FORDÍTÁSOK
díszdíj mellett legolcsóbban
BODNÁR JÓZSEF
Irodéipállalatánál, 6504
ARAD a főpostával szemben.

Utvinyáncz Géza

órá- és ékeszerész, Timisoara,
Belváros. Zápolya-utca. 19

Vesz és becsérél tőredék arany-éztüstárgyakat, raktáron mindennemű órák és saját javító műhely. 95

Elsőrendű tűzifa
szükségletét **OLCSON**

beszerezheti **Perényinél**

Timisoara, Gyárváros, Török Császár mellett.

ZAIDA-CREME

elismert legjobb kéz- és arcpóliszer
"SALVATOR" GYOGYSZERTÁR
Timisoara, Lloydstr. 119

Besarábiai báránybőrök

(a la Persianer)

Kiválóan alkalmas perzsakabátok nagytásására, prémezésére. Készíték prém sportkabátokat, gallérokat, sapkákat és válalom férfi kabátok prémbéléését olcsó árakon. Szüksöknek és szabóknak Rabatt. G. GUTJAHR, Timisoara (Temesvár) gyárváros, Bárány-utca) 18. 136

Ricinus magot

vásárol az 14053

Aradi Olajipar R.T.

Arad, Bul. Reg. Ferdinand 22.

Perfect gépirónó,

kinek kereskedelmi levelezésben gyakorlata van, könyveléshez némileg ért, azonnali belépésre kerestetik. Román, német nyelvismerettel bírók előnyben részesülnek. — Usakis hosszabb gyakorlattal bírók jöhetnek számításba. Ajánlatokat KELET hirlap rodába Arad. 14054

Lakásbejelentési nyomtatvány

kapható **PICHLER** papirkereskedésében, Arad, Bohuspalota. 6526

Kitűnő karban lévő

nagyon elegáns faragott ebédlő és fehér leányszoba azonnal eladó. 6537
Cim: Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Temetkezési vállalat

teljes felszereléssel

eladó

özv. Karoliny Józsefné,
Sán-Nicolaul-Mare (Nagyszentmiklós).
Jud. Torontal. 6585.

Keresünk

ovadékkal rendelkező, komoly, megbízható

irodaszolgát.

Boros & Zucker
fakereskedők, Arad, Bul. Reg. Ferdinand 19. (József főherceg-ut 10.) 6544

DIANNA.

Grocker regénye filmen! **HOLLAY KAMILLA** és **KORNAY RICHARD**
a főszerebben, ma szombaton az

Apolloban.

Elsőrendű és olcsó bevásárlási forrás divat és kézműárakban
Baruch B. Keppich Adolf (Kosuth Lajos- és Arany János-ucca), mely a leggazdagabb választékban, legolcsóbb kivitelben és legjobb minőségben a raktáron levő

u. m. kabát és ruhaszöveteket, bársonyokat, plüssöt, harchetot, flanellt, urikelméket, selyem és bélést. valamint vásznakat, sifonokat, zefirokat stb. **Baruch B.** a legolcsóbb árban árulja. Midőn a t. közönséget vásárlási kényeszer nélkül áruváram megtekintésére tisztelettel meghívom, maradtam tisztelettel:

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

INTELLIGENS. 4-6 középiskolát végzett fiatal ember szabász-tanoncnak felvétetik Ingusz dobozgyár Arad. 6453

MUNKÁS LEÁNYOK felvételnek labor csokoládégyár Strada Cuza Vodă 1. (Thököly Imre-ucca.) 6520

ÜGYES megbízható képviselő és eladási ügynököket „Singer” varrógépek részletfizetés mellett eladására felvesz Bourne & Co. Arad, Bulev. Regele Ferdinand No. 9. 14158

KERESÜNK aradi fatelnyűkhöz jóirású GYAKORNOKOT azonnali beépésre. — Seidner Bernát és Fia Arad, Strada Meşanu 2. (Forray-ucca, Nádasdy-palota. 6530

BÖRKERESKEDŐ segéd azonnal felvétetik Merkle Pál borkereskedő Arad, Str. Colonel Paulian. 6542

ÜGYES, erősebb fiú felvétetik Török Arad, Str. Cosbuc 8. 6541

CSINOS pincérleány felvétetik Arad, Str. Episcopul 23. (Magyar-u. 10.) 6540

SZOBALÉNY jó fizetéssel felvétetik Arad, Strada I. Chendi 4. (Kölcsey-utca.) 6539

SEGÉD textil nagykereskedésbe felvétetik. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6545

SZAKÁCSNŐ idősebb, felvétetik Havas Arad, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 7. 6547

KISASSZONY. 2-3 éves gyermekek mellé, ugyanott perlekt szakácsnő felvétetik. Földes Arad, Strada Románului 1a) (Románul-épület.) 14159

NÉMET kisasszony tizenötödikre állást keres. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 14158

IRODISTANÓ gyakorlattal, aki német nyelvet is bírja, alkalmazást nyer Kovacs Soma Társánál Arad. 14055

JÓIRÁSÚ. Irodai teendőkhöz járatos kisasszonyt keresünk. Csakis komoly munkások, kik állandó állást keresnek, adják be ajánlatukat „Állandó” jellegre Kelet hírlapirodába Arad. 14054

SZORGALMAS és feltétlenül intelligens, gyermekszertész asszonyt, vagy leányt keresek, ki nagy házvezetésben, mint gyermeknevelésben segítségemre lenne. Német nyelv kívánatos, román nyelv tudása előnyös. Cim Pollák borkereskedő Arad, Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 10. 14055

Vétel és eladás.

HÁLÓSZOBA, uriszoba, ebédlő és öszszeköltő perzsaszönyegeket, ágyneműket, szőnyeget, szőnyegszőnyeget, nyest boa, fekete róka muff, utazóbunda, férfi és női aranyóra, ezüst tárgyak, ezüst kanalak, antik szalon, antik tászer, antik tárgyak, dísz tárgyak, villany csillár, ágyterítő, kényeztetők, fehérneműk, téli kabátok, stb. eladó. Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. emelet jobbra. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, órákat és kincsi dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perza és szmirnaszönyegeket, egész gyűjteményeket a legnagyobb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliza-palota.) 11895

NŐI ÉS FÉRFI fehérneműt, asztal és ágyneműt, antik butorokat, porcellánokat, szőnyeget, függönyöket, ezüst tárgyakat, stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. pobb. 1000

ANTIK BUTOROK, modern és régi festmények, perzsaszönyegeket, műtárgyak, antik üveg és porcellán tárgyak állandó vétele és eladása. Vidéki meghívásra kiutazunk. Ajánlatok a tárgyak és árak megjelölésével **Szöpművészeti Szalon Arad Ortutay-palota** címre küldendők. 13573

EREDETI világos norvég csukamájolaj Marko Aarsaether, görvélykóros, tüdőbajos, fejletlen, sápadt, angolkóros, gyenge gyermekeknek és felnőtteknek. Dr. Földes gyógyszerár Arad. 14133

HASZNALT ÓLOM megvételre keresettek. Bővebbet a kiadóban.

Lakás.

BUTOROZOTT szoba ellátással kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 6548

EGY szoba, konyha butorral együtt eladó. Levelek „Tiszta” jellegre a Bánát hírlapirodába Timisoara (Temesvár.) 157

MUNKÁSNAK egy külvárosi szobát keresünk bérbe havi 250 lejért. Címeket Aradi Közlöny kiadóiba „Kvartély” jellegre. 14055

ELEGANS különbejárta szoba kiadó ellátással, vagy anélkül. Bővebbet háziügynökönél Arad, Strada Pompiliu (Kassza-ucca) 6-7. 6550

Ingtalan.

FIGYELEM! Két vasuti állomás közelében lévő, jó termő, szép fekvésű 9 kis hold urai szőlő, hozzátartozó gyönyörű új villával, 3 szobás lakással, butorokkal, külön kórnával, termésköböl épült pincével, külön egy fél hold gyümölcsfákkal, kedvező feltételekkel eladó, vagy aradi bér- és magánházzal cserélendő. Megbízott „Argus” Arad, Str. Eminescu 1. (Deák Ferenc-utca.) 13422

ARAD, MOSOTZY-TELEPEN Str. Pache Protopopescu (Bethlen-utca) 11. számú két szobás ház eladó. 6538

HÁZAKAT, üzleteket, egyéb ingatlanokat legelőnyösebben Wallinger-iroda útján Arad vehet. 14158

ALKALMI VÉTELI Földes-patika szomszédságában földszintes bérház, üzletekkel 450.000 lejért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13945

IPARTELEPNEK, gyárhelyiségek, eset leg gazdálkodásra alkalmas ház a Str. Mărășesti (Kossuth-uccában) gyönyörű nagy műhelyvel, előjelölhető háromszobás lakással eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13945

„Oseta” harisnyák 145.— **Bogyó A.** Divatgombok és ruha-csatlók Női harisnyák 23.— Leitől **Bogyó A.** gyári áron! — Szabó-kellőkek Patent harisnyák 13.— Leitől Arad, Str. Eminescu 13. legolcsóbban! 6488

Stock-Motorekék

Amerikai tengeriültetőgépek

Stein-féle darálók sikszitával és anélkül, valamint egyéb gazdasági szerszámok 156

Weisz Miklós „Kühne” géplerakalában

TIMIȘOARA, Str. Arășianu (Uri-u.) 8. sz.

Üzletek.

ÜZLETHELYISÉGET megvételre keresek Piața Avram Iancu, vagy Bulev. Regina Maria, Cim Aradi Közlöny kiadóiban. 6546

ELADÓ jömeneteli vendéglők, fűszerüzletek megfelelő lakásokkal állandóan előjegyzésben Wallinger-irodában Arad. 14158

FÉNYES megélhetést biztosító külvárosi fűszerüzlet, korezmával, kétszobás lakással, öt éves szerződéssel eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13945

Különféle.

GYÖRFFY TESTVÉREK műbutor asztalos műhelye Timisoara (Temesvár) Gyár város, Rákási-ut 2. 96

ELVESZETT Juhász László névre szóló Astragari igazolvány. Magtalló adja le a portásnál. 6551

KÉT szobából álló Irodahelyiséget, raktárhelyiséggel együtt december 1-ére keresek helyvárosban. Cim Kelet hírlapiroda Arad. 14055

Covrigianu Nicolai

nagyválaszték 160

bőrüzletében

Kül- és Belföldi bőrök

gyári áron kaphatók.

Timisoara, Józsefváros, Bulv. Berthelot 19. Telefon 12-60.

MODERN

öltönyöket és raglónokat

159 **olcsón**

Svarcz és Társa Uriszabósága

készít

Timisoara, Gyárváros gyárudvar 14.

Elsőrangú

uriszabászt

keres azonnali, állandó alkalmazásra

Lóvy Sándor

áruháza Petrosani.

Kizárólag elsőrangú orlétoi kérek ajánlatot, eddigi működéséről a fizetési igények megjelölésével. 6460

Magas caloríaju
lupényi kösznet, kőszot,
sziléziai szajonszenet

és
speciális mosoit
kovács-szenet,
valamint belföldi
közép caloríaju szeneket

azonnal szállit üzemek és szennagykereskedők részére:

FERROCARBON
Szenkereskedelmi Társaság,
TIMIȘOARA

„Agrár” palota.

Telefon 9. 07

Szállítal és belföldi bányák kizárólagos képviselői.

Fiók: Ciuj, Calea Regele Ferdinand 70.

Expositura: Petrosani és Kattowitz.

Primăria orașului municipal Arad.

No. 60—1923. prim. Conf.

PUBLICATIUNE.

Cu prilejul vizitei ce face orașului Majestătilor Lor Regele și Regina rugăm cetățenii orașului ca în ziua de Sâmbătă 10 Noemvrie cor. dela ora 6 seara inclu sive ora 9 să lumineze toate fe restrile iar prăvăliile și magazinele provăzute cu vitrine să fie deschise și luminate până seara la ora nouă.

Arad, la 8. Noemvrie 1923.

Primar

Dr. ANGEL

Arad város Polgármesteri Hivatal

60—1923. Eln. sz.

HIRDETMEY.

Ő Felsége a Király és Királyné látogatása alkalmából fölkérjük Arad város polgárságát, hogy szombaton, vagyis november hó 10-én este 6 órától 9 óráig bezárólag az összes lakóházak ablakait kivilágítani sziveskedjenek. Ugyanezen időben az üzletek kirkatai felhuzott redőnyök mellett szintén kivilágítandók.

Arad, 1923 évi november hó 8-án.

Dr. ANGEL

polgármester.

Hrnják Dániel

Coloniale en-gros. Spexerei Gross-handlung

Fűszer nagykereskedés

TIMIȘOARA III. 98

Str. A. Truboria Laurias (Postgasse) 10.

Mélyen leszállított árak Klein Dávid áruházában, Timisoara (Temesvár, Józsefváros, Bonát, utca 14. szám. — Villanyos mellett.

Férfi és női szövetek, bársonyok, csaraktól, krümmer, nadrághelmék, szabókellőkek, zefierek, vásznak, kaneva rövidáru a legnagyobb választékban. 143